

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.004.04.2016
P/16/046

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/046 - Zapewnienie przez organy administracji publicznej prawidłowego zagospodarowania odpadów komunalnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Departament Środowiska.
Kontroler	Tomasz Nowakowski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KSI/13/2016 z dnia 31 maja 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Spółka Wodno-Ściekowa „Swarzewo”, Swarzewo ul. Władysławowska 84, 84-120 Władysławowo (dalej „Spółka”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Rotuski, Dyrektor Spółki Wodno-Ściekowej „Swarzewo”. (dowód: akta kontroli str. 3-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

NIK stwierdziła, że w badanym okresie, tj. od dnia 23 stycznia 2013 r. do dnia 31 marca 2016 r., Spółka Wodno-Ściekowa „Swarzewo” prowadziła Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych „Swarzewo” (dalej „RIPOK”, albo „RIPOK Swarzewo”) zlokalizowaną na terenie oczyszczalni ścieków „Swarzewo”. W RIPOK przetwarzano, w procesie kompostowania, biodegradowalne odpady komunalne pochodzące z gmin Regionu Północnego, wyznaczonego uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego². Spółka zapewniła eksploatację RIPOK.

W wyżej wymienionej działalności stwierdzono nieprawidłowości, polegające m.in. na:

- przyjmowaniu, przez okres ponad czterech miesięcy, odpadów pomimo braku wymaganej decyzji zezwalającej na przetwarzanie odpadów,
- przyjęciu w 2013 r. odpadów rodzaju nieobjętego posiadany pozwoleniem z dnia 21 maja 2005 r.³,
- przyjęciu w 2013 r. i 2014 r. odpadów ulegających biodegradacji, w ilościach przekraczających określone w wyżej wymienionym pozwoleniu,
- niezgodnym z przepisami oraz nierzetelnym prowadzeniu ewidencji odpadów,
- nieprzekazaniu Gminie Władysławowo oraz przedsiębiorcom odbierającym

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Uchwała nr 416/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018” (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego, poz. 2490 z późn. zm.). Uchwała weszła w życie dnia 2 sierpnia 2012 r.

³ Decyzja Starosty Puckiego z dnia 21 maja 2005 r. ROŚ-O/7644/II/P/3/05 oraz zmieniająca ją decyzja z dnia 1 lipca 2010 r. znak ROŚ-7644-4-2/10.

odpady komunalne od właścicieli nieruchomości⁴, informacji o odpadach, które poddano procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub odzysku innymi metodami lub przekazano w tym celu innemu posiadaczowi odpadów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Przestrzeganie postanowień planów oraz wymagań przepisów i decyzji administracyjnych dotyczących gospodarki odpadami

1.1. Podstawa i zakres działania

Spółka została wpisana do Działu I Katastru Wodnego regionu wodnego Dolnej Wisły, prowadzonego przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku⁵.

(dowód: akta kontroli str. 9-70, 104-105)

Spółka wyznaczona została, uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r., jako regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych RIPOK Swarzewo. RIPOK działa na terenie Regionu Północnego⁶ i służy do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzania z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych. W przypadku, gdy RIPOK Swarzewo ulega awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn, jako instalację zastępczą wyznaczono RIPOK Czarnówko.

W okresie od dnia 21 maja 2005 r. do dnia 31 stycznia 2015 r. Spółka posiadała pozwolenie na wytwarzanie odpadów, wydane przez Starostę Puckiego⁷, obejmujące m.in. prowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku w procesie kompostowania odpadów, m.in. odpadów komunalnych o kodzie 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji⁸. Od dnia 26 czerwca 2015 r. Spółka posiadała pozwolenie na wytwarzanie odpadów – z uwzględnieniem odpowiednio wymagań przewidzianych dla zezwolenia na przetwarzanie odpadów – wydane przez Marszałka Województwa Pomorskiego⁹, obejmujące m.in. przetwarzanie w instalacji nr III – Kompostowni, zlokalizowanej na terenie oczyszczalni ścieków w Swarzewie, m.in. odpadów komunalnych o kodach: 20 01 38 – drewno inne niż zawierające substancje niebezpieczne (2.000 Mg/rok); 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji (3.500 Mg/rok); 20 03 02 – odpady z targowisk (500 Mg/rok)¹⁰.

⁴ W Regionie Północnym, z którymi Spółka miała zawarte umowy na przetwarzanie odpadów komunalnych.

⁵ Pod nr RWGD/SW/8, wpisu dokonano w dniu 3 października 2002 r.

⁶ Wyznaczonego ww. uchwałą Sejmiku województwa Pomorskiego, obejmującego gminy: Czarna, Dąbrówka, Chmielno, Sierakowice, Sulęczyno, Cewice, Lębork, Łeba, Nowa Wieś Lęborska, Wicko, Hel, Jastarnia, Krokowa, Puck (GM), Puck (GW) Władysławowo, Damnica, Potęgowo, Choczewo, Gniewino, Linia, Łęczyce.

⁷ Decyzja z dnia 21 maja 2005 r. ROŚ-O/7644/II/P/3/05 oraz zmieniająca ją decyzja z dnia 1 lipca 2010 r. znak ROŚ-7644-4-2/10.

⁸ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) obowiązywało do dnia 31 grudnia 2014 r.

⁹ Decyzja z dnia 26 czerwca 2015 r. znak DROŚ-SO.7243.30.2015.EB oraz zmieniająca ją decyzja z dnia 15 września 2015 r. znak DROŚ-SO.7243.55.2015.EB.

¹⁰ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923), obowiązującym od dnia 1 stycznia 2015 r.

Wydajność kompostowni określono na 18.000 Mg/rok odpadów organicznych oraz 8.000 Mg/rok osadu¹¹.

Zgodnie z ww. decyzją Marszałka Województwa Pomorskiego w wyniku przetwarzania odpadów komunalnych, nieprzekompostowana ich frakcja może wynosić 20,0 Mg/rok, odpady w 98% są przetworzone w produkt handlowy dopuszczony do obrotu decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 171/06 z dnia 30 września 2006 r., tracąc charakter odpadu lub w energię cieplną i elektryczną dzięki procesowi fermentacji metanowej z późniejszym kompostowaniem pofermentu.

(dowód: akta kontroli str. 71-103, 690-692)

Faktyczna zdolność przetwarzania odpadów komunalnych RIPOK wynosiła do końca 2015 r. – 30 Mg/tydzień, a od 1 stycznia 2016 r. – 30 Mg/dzień. Zwiększenie zdolności przetwarzania wynikało z zakończenia rozbudowy oczyszczalni ścieków, której elementem jest RIPOK.

(dowód: akta kontroli str. 81-101, 112-132, 558)

W okresie objętym kontrolą Spółkę obowiązywały 24 umowy na przyjmowanie do przetwarzania odpadów komunalnych, zawarte z jednostkami samorządu terytorialnego oraz z podmiotami prywatnymi prowadzącymi działalność w zakresie odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców¹². Zasady przyjmowania odpadów, w odniesieniu do wszystkich umów, określono w Regulaminie Eksploatacji Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) Swarzewo¹³. Ponadto Spółka posiadała umowę z podmiotem odbierającym odpady od mieszkańców, na dostarczanie do Spółki, w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., co najmniej 250 Mg odpadowej masy roślinnej pozyskanej z pielęgnacji trawników, sanitarnej przecinki drzew i krzewów oraz ze zbiórki z gospodarstw domowych. Umowa ta została przez Spółkę wypowiedziana z dniem 5 lipca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 107-353, 402-404)

1.2. Przyjmowanie i przetwarzanie odpadów

Opis stanu
faktycznego

W okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 marca 2016 r. w RIPOK przyjęto i poddano procesowi recyklingu 3.549,547 Mg odpadów, w tym 3.334,656 Mg komunalnych odpadów ulegających biodegradacji o kodzie 20 02 01 oraz 214,891 Mg odpadów kuchennych ulegających biodegradacji o kodzie 20 01 08. W RIPOK Swarzewo nie wytworzono odpadów ubocznych, jako produktów powstających z przetworzenia odpadów komunalnych.

(dowód: akta kontroli str. 106A,508A, 536-537)

W okresie od 1 lipca 2013 r. do 31 marca 2016 r. nie wystąpiły przypadki dostarczenia do RIPOK Swarzewo odpadów komunalnych spoza Regionu Północnego, odpadów komunalnych innych niż określone w zawartych umowach

¹¹ Decyzja z dnia 15 września 2015 r. DROŚ-SO.724.55.2015.EB.

¹² Pięć umów zawarto z dwiema gminami i 19 umów z 12 podmiotami gospodarczymi.

¹³ Wprowadzonych zarządzeniami Dyrektora Spółki Wodno-Ściekowej „Swarzewo”: Nr 7/ 2013 z dnia 1 lipca 2013 r.; Nr 9/2013 z dnia 22 lipca 2013 r., Nr 3/2014 z dnia 25 marca 2014 r.; Nr 15/2015 z dnia 31 grudnia 2015 r.; Nr 2/2016 z dnia 15 lutego 2016 r.

oraz w ilościach przekraczających ilości określone w umowach.

W okresie od dnia 2 sierpnia 2012 r.¹⁴ do dnia 30 czerwca 2013 r. Spółka przyjmowała odpady o kodzie 20 02 01 bez zawarcia pisemnych umów z transportującymi te odpady. W tym okresie przyjęto łącznie 437,62 Mg, w tym od 23 stycznia 2013 r. do 30 czerwca 2013 r. – 202,30 Mg takich odpadów od dwóch transportujących odpady z terenu Miasta Puck i Gminy Jastarnia.

(dowód: akta kontroli str. 397-401, 491, 651-652, 697)

W okresie od dnia 23 stycznia 2013 r. do dnia 31 marca 2016 r. nie wystąpiła awaria RIPOK¹⁵. Wystąpiło natomiast pięć przerw w odbieraniu odpadów¹⁶ spowodowanych inwestycją na terenie Spółki, obejmującą także RIPOK. O przerwach Spółka powiadomiła firmy będące stronami umów na świadczenie usługi polegającej na przetwarzaniu w RIPOK selektywnie zebranych odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

(dowód: akta kontroli str. 107-111, 383-396, 402-404, 688)

1.3. Prowadzenie ewidencji i sprawozdawczości

Opis stanu
faktycznego

Spółka prowadziła ewidencję odpadów komunalnych przyjętych w celu ich przetworzenia. Sporządzane były zbiorcze karty przekazania odpadów, obejmujące odpady danego rodzaju, przekazywane łącznie w okresie miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego. Spółka sporządzała karty ewidencji odpadów dla każdego rodzaju odpadów. Spółka przekazywała do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego *Zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobie gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów*.

(dowód: akta kontroli str. 491-501, 508A, 563-630)

W okresie od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r. (tj. w okresie obowiązywania art. 90a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁷ (dalej „ucpg”) – w ramach okresu objętego kontrolą), Spółka przekazywała do Urzędu Miejskiego we Władysławowie miesięczne informacje o realizacji umów¹⁸ na świadczenie usługi polegającej na przetwarzaniu selektywnie zebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji z terenu Gminy Miasta Władysławowo. Informacje te przekazywano w formie zestawień kwitów wagowych i dostarczonych bioodpadów do RIPOK Swarzewo w poszczególnych miesiącach. Obowiązek przekazywania takich informacji wynikał z zawartych umów. Zgodnie z umowami poziom recyklingu w RIPOK Swarzewo wynosił 100%.

W powyższym okresie Spółka przekazywała przedsiębiorcom odbierającym odpady

¹⁴ Tj. od dnia wejścia w życie Uchwały nr 416/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018”.

¹⁵ W dniu 5 kwietnia 2016 r. miała miejsce awaria przetrucarki kompostu. O awarii powiadomiono Urząd Miasta Władysławowa oraz firmę KOMEX. Awarię usunięto w dniu 3 czerwca 2016 r. W tym czasie instalacją zastępczą była regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych „Czamówko”.

¹⁶ Od dnia 24 kwietnia 2014 r. przerwa trwała miesiąc; od dnia 2 czerwca 2014 r. przerwa trwała dwa tygodnie; od dnia 8 sierpnia 2014 r. przerwa trwała 2 tygodnie; od dnia 16 października 2014 r. przerwa trwała dwa tygodnie; od dnia 19 maja 2015 r. przerwa trwała do dnia 28 października 2015 r.

¹⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 250.

¹⁸ Umowa Nr RGK.1.2015 z dnia 12 stycznia 2015 r., obowiązująca do dnia 31 grudnia 2015 r., oraz Nr 1/2016 z dnia 4 stycznia 2016 r. obowiązująca do dnia 31 grudnia 2017 r.

komunalne od właścicieli nieruchomości, comiesięczne zestawienia zawierające informacje o rodzaju i ilości dostarczonych odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 107-111, 146-158, 648-662)

W wyniku procesu kompostowania w RIPOK Swarzewo przetworzeniu uległy wszystkie odpady komunalne przyjęte do przetworzenia w latach 2013–2016 (I kwartał), w łącznej ilości 3.549,55 Mg¹⁹. W wyniku procesu kompostowania w RIPOK wytworzono łącznie 12.995,00 Mg²⁰ kompostu sprzedanego albo przekazanego nieodpłatnie w celu wykorzystania rolniczego²¹. Ze sprzedaży kompostu Spółka uzyskała kwotę 10,3 tys. zł²². W badanym okresie Spółka skierowała na składowisko odpadów 641,66 Mg kompostu nieodpowiadającego wymaganiom (nienadającego się do wykorzystania) – odpadu o kodzie 19 05 03, powstałego w wyniku przetworzenia skratek (19 08 01) i zawartości piaskowników (19 08 02), a także 19,08 Mg odpadów o kodzie 17 04 05 – żelazo i stal, wytworzonych podczas modernizacji oczyszczalni ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 631-632)

1.4. Kontrolowanie podmiotu przez organ wykonawczy gminy i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska

Opis stanu faktycznego

Działalność Spółki w zakresie prowadzenia RIPOK była kontrolowana przez Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska (dalej „Pomorski WIOŚ”) w 2013 r. i 2014 r. W wyniku kontroli przeprowadzonej w 2013 r. Pomorski WIOŚ stwierdził poddanie w 2013 r. odzyskowi 129,322 Mg odpadu o kodzie 20 01 08, niewymienionego w decyzji Starosty Puckiego zezwalającej na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku odpadów. W wyniku kontroli przeprowadzonej w 2014 r. Pomorski WIOŚ stwierdził poddanie w 2012 r. odzyskowi 165 Mg odpadu o kodzie 20 01 08, niewymienionego w powyższej decyzji Starosty Powiatowego w Pucku oraz przekraczanie warunków powyższego pozwolenia w zakresie dopuszczalnych ilości odpadów poddanych odzyskowi. W obu przypadkach Pomorski WIOŚ skierował do Spółki zarządzenia pokontrolne, w których zobowiązał do dotrzymywania warunków wyżej wymienionej decyzji Starosty Puckiego.

(dowód: akta kontroli str. 354-381)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 25 czerwca 2015 r. Spółka przyjęła 282,180 Mg odpadów, o kodzie 20 02 01, pomimo iż w tym okresie nie posiadała decyzji Marszałka Województwa Pomorskiego zezwalającej na przetwarzanie odpadów w RIPOK, wymaganej na podstawie art. 41 ust 1 i ust. 3 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach²³. Wszystkie karty przekazania odpadów, podpisał w imieniu Spółki Wodno-Ściekowej

¹⁹ 2.078,24 Mg w 2013 r., 712,48 Mg w 2014 r., 531,12 Mg w 2015 r. i 227,71 Mg w I kw. 2016 r.

²⁰ Większa ilość wytworzonego kompostu od ilości odpadów komunalnych poddanych przetwarzaniu wynika z tego, że w procesie kompostowania biorą udział także: osad ściekowy, słoma i inne surowce. Odpady komunalne stanowiły w latach 2013 – 2016 (I kw.) od 0,1% do 0,5% masy poddanej kompostowaniu.

²¹ 4.300,00 Mg w 2013 r., 3.995,00 Mg w 2014 r., 3.950,00 Mg w 2015 r. i 750,00 Mg w I kw. 2016 r.

²² 4.395,28 zł w 2013 r., 5.732,38 zł w 2014 r., 210,12 zł w 2015 r., 0,00 zł w I kw. 2016 r.

²³ Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.

"Swarzewo", tj. odbierającego odpady, Specjalista ds. utrzymania ruchu i obsługi RIPOK.

(dowód: akta kontroli str. 77-101, 107-111, 517-519)

Dyrektor Spółki wyjaśnił: „(...) Procedura uzyskiwania nowego pozwolenia została wszczęta we właściwym terminie, jednak ze względu na przedłużającą się rozbudowę konieczne było jej zawieszenie do czasu całkowitego zakończenia inwestycji. Pomimo braku decyzji instalacja była zdalna do przetwarzania odpadów zgodnie z przepisami prawa. W związku z powyższym, w trosce o ochronę środowiska oraz chcąc wypełnić zobowiązania umowne nie zaprzestano przyjmowania odpadów. (...) Wszystkie przyjęte odpady w okresie przejściowym zostały przetworzone zgodnie z decyzją ROŚ-O/7644/I/P/3/05 z 21.05.2005 r. (...) Odpady zostały w 100% poddane recyklingowi organicznemu, w efekcie którego powstał produkt, tj. pełnowartościowy kompost. Naruszenie nie miało negatywnego wpływu na życie i zdrowie ludzi ani na środowisko.”

(dowód: akta kontroli str. 555-560, 633-642)

Specjalista ds. utrzymania ruchu i obsługi RIPOK wyjaśnił, że bazował na obowiązującym w tamtym czasie Regulaminie RIPOK, oraz że nie znał terminu ważności decyzji Starosty Puckiego zezwalającej na wytwarzanie odpadów, która wygasła z dniem 31 stycznia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 520-523)

NIK zwraca uwagę, że wprawdzie Spółka wystąpiła, w dniu 20 stycznia 2014 r., do Marszałka Województwa Pomorskiego z wnioskiem o wydanie pozwolenia na wytwarzanie odpadów w RIPOK w Swarzewie, z uwzględnieniem wymagań dla pozwolenia na przetwarzanie m.in. niektórych rodzajów odpadów komunalnych, jednak w dniu 28 lutego 2014 r. Marszałek, na wniosek Spółki uzasadniony koniecznością złożenia uzupełniających informacji, zawiesił postępowanie administracyjne w tej sprawie. Postępowanie to zostało podjęte w dniu 28 maja 2015 r., na wniosek Spółki, złożony w dniu 25 maja 2015 r. Decyzja została wydana w dniu 26 czerwca 2015 r.

2. W 2013 r. Spółka Wodno-Ściekowa Swarzewo przyjęła 195,041 Mg odpadów kuchennych ulegających biodegradacji, o kodzie 20 01 08²⁴, pomimo że odpady takie nie były wymienione w decyzji Starosty Puckiego ROŚ-O/7644/I/P/3/05 z dnia 21 maja 2005 r. zezwalającej na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku odpadów.

Ponadto Spółka przyjęła: w 2013 r. – 1.883,178 Mg, w 2014 r. – 712,500 Mg odpadów ulegających biodegradacji, o kodzie 20 02 01, pomimo że zgodnie z ww. decyzją mogła przyjąć rocznie 200,0 Mg odpadów tego rodzaju.

Wszystkie karty przekazania odpadów, podpisał w imieniu Spółki Wodno-Ściekowej "Swarzewo" – odbierającego odpady – Specjalista ds. utrzymania ruchu i obsługi RIPOK.

(dowód: akta kontroli str. 71-105, 508A, 509-516)

Specjalista ds. utrzymania ruchu i obsługi RIPOK wyjaśnił: „Przyjmując obowiązki w dniu 21.10.2013 r. opierałem się na regulaminie RIPOK. Nie zapoznałem się z tą decyzją (Starosty Puckiego ROŚ-O/7644/I/P/3/05 z dnia 21 maja 2005 r. zezwalającą Spółce Wodno-Ściekowej Swarzewo m.in. na

²⁴ Zgodnie z zestawieniem z dnia 14 lipca 2016 r., sporządzonym przez Spółkę.

prorowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku m.in. odpadów komunalnych o kodzie 20 02 01 – dopisek kontrolera) *przyjmując zakres obowiązków w dniu 21 października 2013 r. W toku prac nad regulaminem RIPOK wiedziałem, (...), że możemy przyjmować rocznie 200 ton odpadów 20 02 01. Zgłosiłem technologowi (...), że już przekroczyliśmy ten limit. Było to w połowie 2013 r. (...) przekazał mnie informację, że skonsultował tę sprawę z Urzędem Marszałkowskim Woj. Pomorskiego, gdzie uzyskał informację, że możemy przyjąć więcej odpadów tego rodzaju, w ramach ogólnej masy wszystkich bioodpadów, tj. odpadów o kodach 02 01 03; 03 01 05; 20 02 01. Nie wiedziałem, że decyzja nie obejmuje odpadów o kodzie 20 01 08, przyjmując te odpady bazowałem na regulaminie RIPOK. Dowiedziałem się o tym, że nie możemy przyjmować tych odpadów w listopadzie 2013 r. po zapoznaniu się z zarządzeniem Pomorskiego WIOŚ. Wtedy też dowiedziałem się, że Spółka będzie występowała o zmianę decyzji. Bazując na informacji o możliwości przyjmowania odpadów o kodzie 20 02 01, przyjmowałem je również w 2014 r.”*

(dowód: akta kontroli str. 520-523)

Główny technolog w Spółce wyjaśnił, że informację o możliwości przyjęcia większej ilości odpadów o kodzie 20 02 01 niż określona w decyzji Starosty Puckiego, w ramach ogólnej ilości odpadów o kodach 02 01 03; 03 01 05; 20 02 01 uzyskał w 2015 r. od pracowników komórki zajmującej się odpadami w Urzędzie Marszałkowskim. Nie uzyskał takiej informacji w 2013 r. Decyzja o przyjęciu w 2013 r. odpadów o kodzie 20 02 01 w ilości większej niż dopuszczona decyzją Starosty została podjęta przez Spółkę, zapewne na naradzie u Dyrektora. Wyjaśnił także, że nie pamięta, czy przekazał osobie odpowiedzialnej za przyjmowanie odpadów, informację, że Spółka może przyjąć więcej odpadów o kodzie 20 02 01 niż określono w ww. decyzji Starosty zezwalającej na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku odpadów, w ramach ogólnej masy wszystkich bioodpadów, tj. odpadów o kodach 02 01 03; 03 01 05; 20 02 01.

(dowód: akta kontroli str. 663-664)

Dyrektor Spółki wyjaśnił: „(...) *Naruszenie powstało ze względu na niewiedzę i brak doświadczenia w gospodarowaniu odpadami w oparciu o nową ustawę i kształtujące się dopiero interpretacje przepisów. Przyjmowane odpady biodegradowalne pod względem struktury i właściwości przerobowych były identyczne jak odpady o kodzie 20 02 01. Z pozyskanych przez Spółkę informacji wynikało, (...) że ilość odpadów możliwych do przetworzenia określona w decyzji jest wartością szacunkową i możliwe jest dokonywanie przesunięć ilości między poszczególnymi kodami. (...) Odpady poddane zostały w 100% recyklingowi organicznemu, w efekcie którego powstał produkt, tj. pełnowartościowy kompost. (...). Dyrektor wyjaśnił także: „(...) Nie jestem w stanie podać konkretnej osoby ani okoliczności, w jakich pozyskaliśmy informację, że w przypadku odpadów jednorodnych pod względem struktury i właściwości przerobowych możliwe jest dokonywanie przesunięć ilościowych w ramach poszczególnych kodów. (...)”.*

(dowód: akta kontroli str. 643-647)

3. Ewidencję odpadów przyjętych do przetworzenia oraz Zbiorcze zestawienia danych o rodzajach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów (dalej: „Zbiorcze zestawienia”) prowadzono z naruszeniem art. 37

ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 o odpadach²⁵, art. 75 ust 1 pkt 2 lit b w zw. z art. 237 i art. 237a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach²⁶ oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach²⁷, a także nierzetelnie, z uwagi na stwierdzone rozbieżności w dokumentach zawierające dane o przyjętych i przetworzonych odpadach komunalnych.

Według kart ewidencji odpadów grupy 20 – Odpady komunalne, sporządzonych za lata 2013, 2014 i 2015 Spółka przyjęła do RIPOK:

- w 2013 r. – 1.859,535 Mg odpadów o kodzie 20 02 01 – Odpady ulegające biodegradacji oraz 171,259 Mg odpadów o kodzie 20 01 08 – odpady kuchenne ulegające biodegradacji,
- w 2014 r. – 678,96 Mg odpadów o kodzie 20 02 01,
- w 2015 r. – 509,28 Mg odpadów o kodzie 20 02 01,
- w I kwartale 2016 r. – 230,458 Mg odpadów o kodzie 20 02 01 i 27,010 Mg odpadów o kodzie 20 01 08.

W Zbiorczych zestawieniach przekazanych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego:

– za 2013 r.:

- w tabeli A Działu 5 wykazano, że poddano odzyskowi 165 Mg odpadów o kodzie 20 01 08, a w tabeli w Dziale 7 wykazano, że odzyskowi poddano 195 Mg takich odpadów;
- w korekcie powyższego zestawienia wykazano podanie odzyskowi 195 Mg odpadów o kodzie 20 01 08 (tj. o 23,741 Mg więcej, niż wykazano w karcie ewidencji odpadów);
- w tabeli A Działu 5 wykazano, że poddano odzyskowi 465 Mg odpadów o kodzie 20 02 01, a w tabeli w Dziale 7 wykazano, że odzyskowi poddano 1366 Mg takich odpadów;
- w korekcie powyższego zestawienia wykazano, że poddano odzyskowi 1366 Mg odpadów o kodzie 20 02 01, tj. o 493,535 Mg mniej niż wykazano w karcie przekazania odpadów;

– za 2014 r. wykazano, że poddano odzyskowi 843 Mg odpadów o kodzie 20 02 01, tj. o 164,04 Mg odpadów więcej niż wykazano w karcie ewidencji odpadów,

– za 2015 r. wykazano, że poddano odzyskowi 531 Mg odpadów o kodzie 20 02 01, tj. o 21,72 Mg więcej niż wykazano w karcie ewidencji odpadów.

Według kart przekazania odpadów Spółka przyjęła do RIPOK:

- w 2013 r. – 1.866,535 Mg odpadów o kodzie 20 02 01, tj. o 7,0 Mg więcej niż wykazano w karcie ewidencji odpadów i o 500,535 Mg więcej niż wykazano w Zbiorczym Zestawieniu – po korekcie;
- w 2015 r. – 502,400 Mg odpadów o kodzie 20 02 01, tj. o 6,88 Mg mniej niż wykazano w karcie ewidencji odpadów i o 28,6 Mg mniej, niż wykazano w Zbiorczym Zestawieniu.

Ponadto:

²⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.

²⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 21 z późn. zm.

²⁷ Dz. U. Nr 249, poz. 1674.

- W Zbiorczych Zestawieniach za 2013 r. i 2014 r. oraz korektach zestawień za rok 2012 i 2013 wykazano, że decyzja Starosty Puckiego z dnia 21 maja 2005 r. nr ROŚ-O/7644/II/P/3/05 zezwalająca Spółce na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku odpadów obowiązuje do dnia 21 maja 2015 r., podczas gdy obowiązywała ona do dnia 31 stycznia 2015 r.
- Zbiorcze Zestawienie za 2012 r. złożono 3 kwietnia 2013 r., pomimo że zgodnie z art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 o odpadach, art. 75 ust 1 pkt 2 lit b w zw. art. 237 i art. 237a ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, powinno być ono złożone do dnia 15 marca 2013 r.;
- Zbiorcze Zestawienie za 2012 r. złożone zostało na formularzu niezgodnym ze wzorem zawartym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach;
- Korekta Zbiorczego Zestawienia za 2012 r., złożona w dniu 18 października 2013 r. oraz Zbiorcze Zestawienie za 2015 r. nie zawierały daty, pomimo iż jest to wymagane ww. rozporządzeniem;
- W Zbiorczych Zestawieniach za lata 2012, 2013, 2014 i 2015, oraz w złożonych korektach, ilość odpadów przedstawiono w liczbach całkowitych, pomimo że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach powinna być ona podana z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

W okresie od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 25 maja 2015 r., zgodnie z Zestawieniem kwitów wagowych i dostarczonych bioodpadów, do RIPOK Swarzewo przyjęto 235,100 Mg odpadów o kodzie 20 02 01. Natomiast według przedstawionych do kontroli kart przekazania odpadów o kodzie 20 02 01, w okresie od dnia 1 lutego 2015 r. do dnia 31 maja 2015 r., do RIPOK przyjęto 217,500 Mg takich odpadów, tj. o 17,6 Mg mniej, niż wynika to z kwitów wagowych.

(dowód: akta kontroli str. 71-80, 505 -508A, 513-514, 563-630)

Główny technolog w Spółce wyjaśnił, że rozbieżności pomiędzy ilością odpadów o kodzie 20 02 01 przyjętych w okresie od 1 lutego 2015 r. do dnia 25 maja 2015 r. wykazaną w kwitach wagowych, a wykazaną w kartach przekazania odpadów wynikały „(...) z nieterminowego przekazywania kart odpadów przez dostawców odpadów oraz braku należytej staranności z naszej strony w egzekwowaniu kart po zakończeniu miesiąca rozliczeniowego. Możliwość miesięcznego wystawiania kart przekazywania odpadów przez dostawców umożliwia odwlekanie terminu dostawy karty.(...)”

(dowód: akta kontroli str. 665-667)

Dyrektor Spółki wyjaśnił, że przyczynami rozbieżności pomiędzy ilościami przyjętych i przetworzonych odpadów komunalnych, wykazanymi w dokumentach ewidencyjnych i Zbiorczych zestawieniach, było nieterminowe dostarczanie kart przekazania odpadów przez dostawców odpadów oraz brak skutecznego egzekwowania tych kart przez Spółkę. Wykazanie w Zbiorczych zestawieniach danych innych niż w kartach ewidencji odpadów wynikało

z błędów popełnionych na etapie sporządzania kart przekazania odpadów, błędów rachunkowych oraz błędów w procesie wystawiania kart przekazania odpadów po stronie dostawców. Błędna informacja o terminie ważności decyzji – pozwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i odzysku odpadów wynikała z błędnego przekonania, że decyzja ta została wydana na 10 lat, tj. do 21 maja 2015 r. Zestawienie za 2012 r. zostało omyłkowo wysłane z opóźnieniem, a korekta zestawienia za 2012 r. oraz zbiorcze zestawienie za 2015 r. zostały wysłane omyłkowo bez daty ich sporządzenia. Dyrektor Spółki wyjaśnił też, że ilości odpadów, omyłkowo podawane były w Zbiorczych zestawieniach w liczbach całkowitych, i nie było to do tej pory kwestionowane. Dyrektor Spółki wyjaśnił, że Spółka przyjmuje wyłącznie odpady ulegające biodegradacji z selekcji pierwotnej od mieszkańców. Odpady te są dokładnie kontrolowane i w razie stwierdzenia zanieczyszczeń odsyłane. W związku z tym nie występuje obawa o zanieczyszczenie kompostu innymi frakcjami nieulegającymi biodegradacji.

Dyrektor Spółki wyjaśnił także, że w Spółce nie obowiązywały procedury zapewniające wewnętrzną weryfikację prawidłowości sporządzania i prowadzenia ewidencji i sprawozdawczości w zakresie gospodarki odpadami. RIPOK została powołana na wniosek Spółki i jest działalnością marginalną i dziedziną nową, w związku z tym Spółka dopiero uczy się zasad ewidencji i sprawozdawczości w zakresie gospodarowania odpadami. Stwierdzone w toku kontroli uchybienia były podstawą do wdrożenia wewnętrznego systemu kontroli i ewidencji odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 668-674, 684)

Zdaniem NIK, skutkiem powyższych nieprawidłowości było przekazanie Marszałkowi Województwa Pomorskiego nierzetelnych danych, co do rodzaju i ilości odpadów przyjętych i przetworzonych w RIPOK w latach 2013–2015, w konsekwencji czego mogło nastąpić wprowadzenie nieprawdziwych danych do wojewódzkiej bazy o odpadach, do której dostęp mają m.in. Minister Środowiska i Główny Inspektor Ochrony Środowiska.

4. Spółka nie przekazała, pomimo obowiązku wynikającego z art. 90a²⁸ ucpg, Gminie Władysławowo – w terminie do dnia 15 stycznia 2016 r. oraz przedsiębiorcom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości – w terminach do dnia 15 lipca 2015 r. i do dnia 15 stycznia 2016 r. – informacji o odpadach, które poddane zostały procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub odzysku innymi metodami lub przekazane w tym celu innemu posiadaczowi odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 107-111, 146-158, 648-662)

Dyrektor Spółki wyjaśnił: „Zgodnie z art. 90a (ucpg – dopisek kontrolera) Ripok zobowiązany jest przekazywać gminom i podmiotom odbierającym odpady komunalne informacje na temat: rodzaju i masy odpadów papieru, metali, tworzyw sztucznych (...), rodzajach i masie odpadów budowlanych i rozbiórkowych (...), masie wytworzonych i poddanych składowaniu pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Ripok Swarzewo przyjmuje wyłącznie odpady biodegradowalne poddawane 100% recyklingowi niewymienione w zakresie przedmiotowym sprawozdania, w związku z powyższym nie jest zobowiązany do sporządzania takiej informacji.”

²⁸ Przepis wszedł w życie z dniem 1 lutego 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 675-677)

NIK nie podziela powyższego stanowiska. Zakres przedmiotowy sprawozdania, powołany przez Dyrektora Spółki, odnosi się do tej jego części, która dotyczy informacji o odpadach pochodzących z odpadów komunalnych (art. 90a ust. 2 ucpg), a nie wszystkich odpadów komunalnych poddanych przez prowadzącego RIPOK procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingowi lub które zostały przekazane w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Za powyższym podejściem przemawia to, iż informacje, o których mowa w art. 90a ucpg są jedną z informacji, które następnie wpływają do gminy i stanowią podstawę sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przekazywanych przez gminy, corocznie, marszałkowi województwa. Zakres sprawozdań składanych przez gminy, wymieniony w art. 9q ust. 3 pkt 3 wyżej cyt. ustawy, obejmuje masę pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania, przeznaczonych do składowania, powstałych z odebranych i zebranych z terenu gminy odpadów komunalnych.

Prowadzący RIPOK, na podstawie art. 90a ucpg, zobowiązany jest do przedkładania, podmiotom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, w terminie do 15 lipca i do 15 stycznia każdego roku, informacji o odpadach, przekazanych mu przez przedsiębiorców odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub gminy, z którymi ma zawarte umowy, informacji o odpadach przekazanych, które poddał procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingowi lub przekazał w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Na podstawie takich informacji, podmioty odbierające odpady od właścicieli nieruchomości sporządzają półroczne sprawozdania, które następnie przekazują gminom, zgodnie z art. 9n ucpg. Gminy, na podstawie półrocznych sprawozdań otrzymanych od podmiotów odbierających odpady od właścicieli nieruchomości oraz na podstawie rocznych informacji otrzymanych od prowadzących RIPOK, na podstawie art. 90a ucpg, sporządzają, zgodnie z art. 9q tej ustawy roczne sprawozdania przekazując je marszałkowi województwa. Zatem, jeżeli w prowadzonej przez Spółkę RIPOK recyklingowi poddane zostało 100% przyjętych odpadów komunalnych, to taka informacja powinna zostać przekazana przedsiębiorcom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości oraz Gminie Władysławowo, w terminach określonych w art. 90a ucpg.

(dowód: akta kontroli str. 107-111, 146-158, 648-662, 682-684)

5. Spółka przyjmowała karty przekazania odpadów, wypełnione niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów²⁹. Wszystkie zbadane karty przekazania odpadu (pięć), dostarczone do Spółki³⁰, wystawione w 2016 r. przez podmiot odbierający odpady od mieszkańców zostały przyjęte i podpisane przez Specjalistę do spraw utrzymania ruchu i obsługi RIPOK, pomimo iż nie zostały one wypełnione zgodnie z ww. rozporządzeniem tj.:
 - a) w rubryce „Nazwa i adres posiadacza odpadów, który przekazuje odpady” wskazano podmiot, a nie nazwę gminy, w której wytworzono odpady;
 - b) w rubryce „Miejsce prowadzenia działalności” nie podano województwa i gminy;

²⁹ Dz. U. poz. 1973 obowiązuje od dnia 1 stycznia 2015 r.

³⁰ Tj. nr 1/01/2016 z dnia 2 lutego 2016 r., nr 1/02/2016 z dnia 29 lutego 2016 r., nr 1/03/2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r., nr 1/04/2016 z dnia 30 kwietnia 2016 r. i nr 2/04/2016 z dnia 30 kwietnia 2016 r.

- c) w rubryce „Nazwa i adres posiadacza odpadów, który przyjmuje odpady” nie podano adresu posiadacza odpadów, który przyjmuje odpad;
- d) w rubryce „Posiadacz odpadów, któremu należy przekazać odpad” nie wskazano adresu posiadacza odpadów, któremu należy przekazać odpad;
- e) w rubryce Data/miesiąc podano jedynie miesiąc, nie podając roku, którego dotyczy karta;
- f) wypełniono rubryki nie dotyczące odpadów komunalnych.

Ponadto, za kwiecień 2016 r. przyjęto i podpisano dwie różne zbiorcze karty przekazania odpadów przez jedną firmę, pomimo że zgodnie z art. 69 ust. 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach dopuszcza się sporządzanie zbiorczej karty (jednej karty) przekazania odpadów, obejmującej odpady danego rodzaju przekazywane łącznie w okresie miesiąca kalendarzowego, za pośrednictwem tego samego transportującego odpady wykonującego usługę transportu odpadów temu samemu posiadaczowi odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 213-228, 492-496).

Specjalista ds. utrzymania ruchu i obsługi RIPOK wyjaśnił, że *„Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska (...) w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów karty przekazania odpadów wypełnia podmiot, który uzyskał wpis do rejestru działalności regulowanej (...) Otrzymywałem wypełnione karty w celu potwierdzenia przyjęcia odpadu. Przed podpisaniem karty przekazania odpadów weryfikowałem dane w niej zawarte z kwitami wagowymi wystawianymi przeze mnie, na których są zawarte następujące dane: deklarowane miejsce pochodzenia odpadów (jaka gmina), kod odpad, nr rejestracyjny pojazdu, masa przekazanych odpadów w Mg (do trzeciego miejsca po przecinku) (...). W rubryce data/miesiąc podano, którego miesiąca dotyczy dana karta, rok podany został w rubryce Rok kalendarzowy. Zgodnie z objaśnieniem 14 do w/w rozporządzenia data dotyczy odpadów niebezpiecznych, natomiast miesiąc dotyczy zbiorczej karty przekazania odpadów. Wypełnienie rubryk: Wnioskuje o wydanie dokumentu potwierdzającego unieszkodliwienie zakaźnych odpadów medycznych lub zakaźnych odpadów weterynaryjnych, i „Rodzaj procesu, któremu powinien zostać poddany odpad (...) nie wzbudziło moich zastrzeżeń, gdyż dostarczone odpady by jedynie odpadami komunalnymi łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie – grupa 20/ firma K. Sp. z o.o. dostarczyła dwie karty przekazania odpadów przekazanych (...) w miesiącu kwietniu. Po weryfikacji i potwierdzeniu, że karty dotyczyły tylko jednej gminy (gmina Jastarnia), jest właściwie podany kod i rodzaj odpadu, masa przekazanych odpadów jest właściwa (trzecie miejsce po przecinku było zerem), podpisałem karty przekazania odpadów”.*

(dowód: akta kontroli str. 497-501)

6. Nie w każdym przypadku sporządzano kwity (druki) kontrolne w celu potwierdzenia zgodności oraz czystości dostarczonego odpadu przez pracownika RIPOK, co było wymagane w obowiązujących regulaminach eksploatacji RIPOK Swarzewo³¹.

(dowód: akta kontroli str. 112-132, 682-683)

Specjalista ds. utrzymania ruchu i obsługi RIPOK wyjaśnił: *„Kwity kontrolne są generowane automatycznie przez elektroniczną bazę danych, w momencie*

³¹ Z dnia 1 lipca 2013 r., 25 marca 2014 r., 31 grudnia 2015 r. i 15 lutego 2016 r.

wystawiania kwitu wagowego, w chwili wjazdu pojazdu z odpadami na wagę. W 2013 r. kwity kontrolne, jeśli były wydrukowane, były załączane do kwitu wagowego i przechowywane razem z nim. Kwity kontrolne drukowałem, jeśli nie mogłem osobiście skontrolować jakości przywożonych odpadów. Wówczas kwity kontrolne podpisywał pracownik odbierający odpady. Od 2014 r. kwity kontrolne nie są przechowywane, ponieważ nie są do niczego potrzebne. Są one dla mnie potwierdzeniem czystości odpadów i możliwości przekazania kwitu wagowego dostawcy odpadów”.

(dowód: akta kontroli str. 685-687)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. NIK zauważa, że w żadnej spośród 24 umów obowiązujących w okresie od dnia 23 stycznia 2013 r. do dnia 31 marca 2016 r., nie określono masy odpadów dopuszczanej do dostarczenia w jednostce czasu, ograniczając się do odesłania do obowiązującego Regulaminu eksploatacji RIPOK, w którym określono jedynie limit przyjmowanych odpadów – w zależności od czasu obowiązywania regulaminu – do 30 Mg odpadów tygodniowo (do 31 grudnia 2015 r.), albo 30 Mg odpadów dziennie (od 1 stycznia 2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 107-353)

Dyrektor Spółki wyjaśnił, że Spółka zabezpieczyła się przed dostawą większej ilości odpadów, niż – odpowiednio 30 Mg tygodniowo, albo 30 Mg dziennie, poprzez ustalenie w regulaminie limitu tygodniowego, a następnie dobowego, przyjmowanej masy odpadów. Przepisy prawa nie nakładają obowiązku określania limitów indywidualnych, ani częstotliwości dostaw, dla każdego dostawcy. Dostawcy odpadów znają obowiązujące zasady i nie zdarzyła się sytuacja, by dostawca dopiero po przywiezieniu odpadów został poinformowany, że odpady nie zostaną przyjęte z powodu wyczerpania limitu. Odmowa przyjęcia odpadów następuje głównie wtedy, gdy dostawcy nie zapewniają odpowiedniej czystości odpadu. W latach 2014–2015, w czasie trwania rozbudowy instalacji, każdy z aktywnych dostawców został pisemnie poinformowany o możliwości wystąpienia przerw w odbiorze i konieczności wcześniejszego potwierdzenia możliwości realizacji usługi.

(dowód: akta kontroli str. 555-560)

Zdaniem NIK, niewystarczające jest zabezpieczanie RIPOK przed dostarczeniem większej masy odpadów niż dopuszczalna do przyjęcia w jednostce czasu, poprzez załączanie do umów z podmiotami transportującymi odpady regulaminu określającego zasady funkcjonowania RIPOK. Brak postanowień, w umowach z poszczególnymi podmiotami transportującymi odpady, dotyczących maksymalnych ilości odpadów możliwych do dostarczenia do RIPOK przez dany podmiot, może skutkować odmową przyjęcia odpadów w przypadku wyczerpania dziennego limitu przyjęć w RIPOK.

2. NIK stwierdziła, że waga samochodowa, na której dokonywany był pomiar masy pojazdu dostarczającego odpad zapewniała możliwość dokonania wydruku wagowego z dokładnością do dziesięciu kilogramów, pomimo że zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 grudnia 2014 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów, które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2015 r., w kartach przekazania odpadów oraz w kartach ewidencji odpadów należy wykazywać masę odpadów w Mg z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku.

(dowód: akta kontroli str. 524-535)

Dyrektor Spółki wyjaśnił, że waga została zakupiona w 2013 r. w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r., zgodnie, z którym pomiarów należało dokonywać (w Mg) z dokładnością do pierwszego miejsca po przecinku, waga zgodnie z legalizacją może dokonywać pomiarów z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku i pomiar wykonany z dokładnością do trzeciego miejsca po przecinku nie mógłby być podstawą określania masy w obrocie handlowym. Ponadto wyjaśnił, że wg informacji uzyskanych w Okręgowym Urzędzie Miar, waga spełnia wszystkie przepisy i normy, a z dokonanego rozeznania wynika, że nie ma powszechnie dostępnych wag przemysłowych mogących pracować na otwartym terenie, które dokonywałyby pomiaru w Mg zestawów transportowych (o tonażu do 50 Mg) z dokładnością do 3 miejsc po przecinku, posiadających legalizację do takich pomiarów.

(dowód: akta kontroli str. 538-539)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Spółki Wodno-Ściekowej „Swarzewo” w zakresie przestrzegania postanowień planów oraz wymagań przepisów i decyzji administracyjnych dotyczących gospodarki odpadami.

2. Zapewnienie eksploatacji Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych

Opis stanu faktycznego

Spółka Wodno-Ściekowa „Swarzewo” zrealizowała w okresie od dnia 5 grudnia 2013 r.³² do dnia 17 marca 2016 r.³³ przedsięwzięcie „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Swarzewie”³⁴. W dniu 6 listopada 2015 r. Spółka uzyskała pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego³⁵.

W pozwoleniu na budowę, wydanym w dniu 6 czerwca 2012 r. przez Starostę Puckiego³⁶, wśród obiektów projektowanych wymieniono m.in.: kompostownię, zbiorniki odpadów zielonych, stację odbioru i obróbki odpadów zielonych, plac na odpady zielone.

(dowód: akta kontroli str. 405-418, 487-490, 502)

Zgodnie z umową, zawartą pomiędzy Spółką a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (dalej „WFOŚiGW”)³⁷, zakończenie realizacji przedsięwzięcia miało nastąpić do dnia 30 czerwca 2015 r., a Spółka zobowiązana była do przedstawienia w WFOŚiGW kopii pozwolenia na użytkowanie – w terminie do dnia 30 lipca 2015 r. oraz oświadczenia wraz z wynikami badań na oczyszczalni ścieków przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium – w terminie do dnia 30 czerwca 2016 r. Terminy te zostały zmienione aneksami do umowy³⁸ – termin zakończenia realizacji przedsięwzięcia został określony na dzień 31 grudnia 2015 r., termin przekazania kopii pozwolenia na użytkowanie określono

³² Data przekazania wykonawcy placu budowy.

³³ Data odbioru końcowego budowy.

³⁴ Przedsięwzięcie realizowane w ramach projektu nr POIiŚ.01.01.00-00-322/12 „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Puck”.

³⁵ Decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Powiecie Puckim PINB-711/566/15/BP.

³⁶ Decyzja nr AB/WL-6740/129/12/GP zatwierdzająca projekt budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę dla Spółki Wodno-Ściekowej „Swarzewo” z siedzibą w Swarzewie ul. Władysławowska 84, 84-120 Władysławowo.

³⁷ Umowa o dofinansowanie nr POIS.01.01.00-00-322/12-00 Projektu „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji Puck”, Nr POIS.01.01.00-00-322/12 w ramach działania 1.1 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM, priorytetu I. – Gospodarka wodno-ściekowa Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, zawarta w dniu 22 stycznia 2013 r.

³⁸ Nr POIS.01.01.00-322/12-01 z dnia 30 września 2014 r., Nr POIS.01.01.00-322/12-02 z dnia 23 listopada 2015 r. Nr POIS.01.01.00-322/12-03 z dnia 28 stycznia 2016 r.

na dzień 30 stycznia 2016 r., a oświadczenia wraz z wynikami badań na oczyszczalni ścieków przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium na dzień 30 listopada 2016 r. Okres kwalifikowania wydatków określono w umowie³⁹ od 1 stycznia 2010 r. do 31 grudnia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 419-476)

Przyczynami wnioskowania przez Spółkę o zmianę terminów realizacji przedsięwzięcia było rozszerzenie jego zakresu w części dotyczącej budowy kanalizacji sanitarnej oraz opóźnienie w realizacji, przez wykonawcę, prac związanych z budową zbiorników Wydzielonych Komór Fermentacyjnych.

Na prace związane z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków Swarzewo, która wraz z przepompowniami i RIPOK tworzy funkcjonalną całość, związaną m.in. z przetwarzaniem odpadów organicznych, niezbędnych do kompostowania, pozyskanych z selektywnej zbiórki, Spółka poniosła nakłady w wysokości 4.514,5 tys. zł, z tego 584,4 tys. zł z środków własnych, 3.349,4 tys. zł dotacji z UE (w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko) oraz 580,7 tys. zł z pożyczki udzielonej przez WFOŚiGW.

(dowód: akta kontroli str. 477-486A, 502-503.)

W badanym okresie koszt utrzymania i eksploatacji RIPOK wyniósł łącznie 76,0 tys. zł, w tym w roku 2013 – 48,5 tys. zł, w roku 2014 – 12,2 tys. zł, w roku 2015 – 9,5 tys. zł i w I kw. 2016 r. – 5,8 tys. zł. Przychody ze sprzedaży usługi polegającej na przetwarzaniu odpadów przez RIPOK Swarzewo w całości pokrywały wydatki poniesione na utrzymanie i eksploatację RIPOK, z tego w 65,3% z przychodów od gmin oraz w 34,7% z przychodów ze sprzedaży usług pozostałym odbiorcom. Cena usługi przetworzenia 1 Mg danego rodzaju odpadu była równa kosztowi jego przetworzenia. W latach 2014–2015 obowiązywała kalkulacja kosztu i ceny przetworzenia poszczególnych rodzajów odpadów z 21 czerwca 2013 r. W 2016 r. wprowadzono ceny wynikające z kalkulacji sporządzonej w oparciu o koszty przetwarzania odpadów poniesione w 2015 r.

Rozliczenia z gminami i podmiotami dostarczającymi odpady do RIPOK były dokonywane, zgodnie z umowami, w okresach miesięcznych.

(dowód: akta kontroli str. 504,540, 675-681)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

Książka obiektu budowlanego nr 34 – Kompostownia została założona w dniu 24 maja 2016 r., a więc po 200 dniach od wydania przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Powiecie Puckim, pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego, co nastąpiło w dniu 6 listopada 2015 r. Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁴⁰ książka powinna być założona w dniu przekazania obiektu budowlanego, do użytkowania.

(dowód: akta kontroli str. 414-418, 541-550)

Dyrektor Spółki wyjaśnił, że od dnia 17 marca 2016 r. do dnia 30 marca 2016 r. przeprowadzano przygotowania do wyłonienia wykonawcy na założenie ksiąg obiektów budowlanych dla 84 obiektów, określając przedmiot zamówienia, zakres

³⁹ Po aneksach.

⁴⁰ Dz. U. Nr 120, poz. 1134.

oraz termin ich wykonania na 30 czerwca 2016 r. Umowę z wykonawcą 84 książek obiektów budowlanych podpisano 6 kwietnia 2016 r. Pomimo tak dużego zakresu prac książka obiektu budowlanego nr 34 – Kompostownia została wydana dnia 24 maja 2016 r. Wyjaśnił także, że w § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. *w sprawie książki obiektu budowlanego „(...) widnieje zapis, iż książka powinna być wydana...”, co zgodnie ze znaczeniem słowa „powinna” oznacza jedynie, że zalecane jest założenie książki obiektu budowlanego w dniu przekazania go do użytkowania.*”

(dowód: akta kontroli str. 561-562)

Zdaniem NIK, obowiązek założenia książki obiektu budowlanego w dniu oddania tego obiektu do użytkowania wynika z ww. rozporządzenia.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność Spółki Wodno-Ściekowej „Swarzewo” w zakresie zapewnienia eksploatacji RIPOK Swarzewo.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴¹, wnosi o:

- 1) dotrzymanie warunków określonych w decyzji – pozwoleniu na wytworzenie odpadów;
- 2) dokonanie korekt błędnie sporządzonych kart ewidencyjnych odpadów komunalnych przyjętych do przetworzenia, za lata 2013–2016 oraz rzetelne sporządzanie i prowadzenie ewidencji odpadów;
- 3) przekazanie Marszałkowi Województwa Pomorskiego skorygowanych zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobie gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za lata 2013–2015;
- 4) przekazanie Gminie Władysławowo oraz przedsiębiorcom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, zaległych informacji o odpadach, które poddane zostały procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub odzysku innymi metodami lub przekazane w tym celu innemu posiadaczowi odpadów oraz przekazywanie takich informacji w terminach określonych w art. 90a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

⁴¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096 oraz z 2016 r. poz. 667.

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 22 lipca 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska

Dyrektor
Anna Krzywicka

Kontroler

Tomasz Nowakowski
główny specjalista k.p.